

Shri Raghunath Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४३४६
Title मीमांसा सार संग्रहः
Author श्री भट्ट शंकरः
Extent १० Age ५
Subject प्र. मीमांसा शास्त्रं

श्रीमोसासारसंग्रहः

धनुषः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ.
२

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ नत्तागणेशवागशामशुर्वत्री नमः वक्तिसिद्धात्तात्सार्थश्चो न्व त् अथपीतिरन्त्र
दष्टार्थाधर्ममानेवबोदना १ धर्मोर्थे दनागमोनतन्मानयरीक्षता ४ प्रत्य क्षणेनक्तिश्चस्वतःशामाण्यवर्णने ६
शब्दार्थान्वयनित्यस्वमुपवर्णम तेतत ८ निगलंवनवादोद्यम्यवादस्वरूपेण १० अनमानपरिच्छेदः शब्दशामाण्यवर्ण
न १२ शामाण्यमुपमानस्याप्यर्थीयतेश्चवर्णने १४ प्राम्य .. पोक्तिरभावस्यस्योदवादनिराक्रिया १६ आब्रूतिस्थापनेवा
थायोहवादनिराक्रिया १८ वनवादस्ततश्चार्थसंबंधादोपद्रष्टा २० विज्ञादोपनिरासश्चाप्यात्मवादस्ततःपरे २२ शब्दाधि
करणेवाद्यतज्ञाताधिकृतिस्तथा २४ वावषाधिकरणेवाथा २५ इतिप्रथमाध्यायस्यप्रथमःपादः अर्थवादादिमानता १
अर्थवादाययोगश्चनौडेवरफलान्वयः ३ सूर्यहेतुविधिर्नोस्तिमंत्राणोवप्रमायातधुरति प्रथमाध्यायस्यद्वितीयःपादः
सूतीनोवप्रमाणात्तेनतच्छ्रुतिविरोधतः रहेतदर्शनतोथेवंशाक्यादेश्चापवर्णिके ४ शिष्टाकोपेप्रमाणात्तेशिष्टावारप्रमा
णाता ६ पवाध्वादीर्चशक्रावाःपील्वायर्थस्तथार्यतः ८ सूत्यावारस्यबाधःस्यात्रिदचर्वादिवितनो १० पिकनेमादिविंता
थकल्पसूत्रास्वतेत्रता १२ सूतीनामस्वतेत्रत्वेमेगानामस्वतत्रता १४ शाक्यादेश्चास्वतेत्रत्वेहोलाकायववास्थिते १ शामाण्ये
वाकृतिस्तथाग्रथैक्ये लोकवेदया १८ आकृतेरेववाद्यते १८ इतिप्रथमाध्यायस्यतृतीयःपादः नामेथेयप्रमाणाता १
उद्दिष्टादेश्चनामतेविज्ञादेश्चापिनामता २ तत्सुखमापतोनामाप्येवंतस्यपदेशतः ५ वाजपेयेथनामतमात्रेपादौतनाम

१

ता ७ वर्णि राजपदिजात्यर्थो प्राक्षाणादित योगिके १ निर्मेयमपित इत्यादौ सदेवनामता ११ अष्टावर्ण्यवादतेतस्मिन्ने
 गोणताकवित् १३ जात्यावक्कपिगोणीदासाहयाचकवित्ता १५ प्रशेसातः कविचेपेभूमास्तृच्यादिगोणता १७ सालि
 गसमवायावस्तृत्यासेदिग्यनिर्यायः १५ सामार्थाश्च सुवादोसः २० इतिप्रथमाध्यायस्यवतर्थाः पादः अधिकरणसेत्या २५ ५
 १५ २० योगः ६५ इतिप्रथमाध्यायः १ धर्मप्रतिपदेनत १ भावार्थस्यफलार्थतमसर्वेद्वारमास्तिनः ३ आद्यतदैयसिद्धेनः
 प्रथानेकर्मवक्तितत् ५ गुणकर्मपरचक्रिसंमार्गे गुणकर्मव ७ स्तोत्रशस्त्रप्रधानतेमैत्राः सुरविधायकाः ९ मैत्रलक्ष
 णमत्रोक्तेलक्षणोत्राद्यापास्यव ११ कुहादेश्चाप्यमैत्रलक्षसामयोदिते १३ सामलक्षणमपुक्तेयजुषोलक्षणतथा १५
 निगदानोयजुहस्यात्परिमाणोयजुर्मनोः १७ यजुर्भेदश्चेतादावनुषेगोयवर्णितः १९ वित्यत्तादौवानुषेगोयवायेसन
 संमतः २१ इतिद्वितीयाध्यायस्यप्रथमः पादः भित्रेशाहोतराक्तर्माभ्यासादधिकर्मभित्तरविद्वद्वाक्पत्रवादः स्यादतरायः
 त्रिभिर्मतः ४ तथाचारामिहोत्रेवयजुसोमववोस्तथा ६ स्वापाकर्मभेदोयसेतयावसश्यतेगुणाचकर्मभेदः स्यादस्मि
 णेनेचयजुलोयवोस्तथा ६ त्रेतनास्ययम् १० इतिवार्थदधीष्टनः कर्मान्यदेवतीयतौ १२ हीषादेर्नपलार्थतेय
 वस्यानिथनेषुव १४ इतिद्वितीयाध्यायस्यद्वितीयः पादः दृढत्सामाद्यभिन्नसमवेष्टेर्नभिदामता २ वसेतापानविधिः
 तादाक्षाणायागणाफलम् ४ कायवादौजिविधिर्वत्सालेमेयजिनेत ६ वरुपथानेपेवेस्याः तालीवयजिर्नव ८ श्रेष्ठदा

ॐ.
२

भ्योऽहोवेवाग्निर्गुणोऽपि निर्मलः १० प्राक्रियोत्तरतोभेदः फलसंस्कार्ययोस्तथा ११ सन्निधौ कर्मभेदो नाग्रेयेयामात्रसु
ज्यापि १४ इति द्वितीयाध्यायस्य तृतीयः पादः यावज्जीवे कर्मविधिशास्त्राभेदेन कर्मतमिह २ इति द्वितीयाध्यायस्य चतु
र्थः पादः अधिकरणसंज्ञा २१४१ योगः २१ सर्वसंख्येयः ११० इति द्वितीयाध्यायः २ तृतीयोऽर्थप्रतिज्ञायपरार्थ्यं
षलक्षणो २ निरस्त्रावादरेः पक्षोऽववातादेर्न संकरः ४ अवस्थितेऽस्यादिकार्यमाह एवमवस्थिते ६ ग्रहैकतविवक्षा
नचमसंभुनसंभृजिः ८ अतर्धकैगावतारप्रयाजोगमभिक्रमः १० दशौगस्य पवीतेऽस्मात्तनेऽस्येगचारणादिव ११
वार्श्वेयोनप्रथानोगमुत्तरोगेनवाग्यमः १४ चतुर्द्धाग्रेपरवस्यात् १५ इति तृती ३४ याध्यायस्य प्रथमः पादः गौण
क्षतेस्तथा दिता १ माख्यार्थोगे मन्त्रलिङ्गाहौणार्थोगेऽतर्धमते ३ हविषु ह्यक्षये काले वाग्विसर्गे तर्धेव ५ सूक्तवा
कैगतमिष्टे विभागः सूक्तवाकके ७ मानोत्तरे प्रमालिङ्गेऽश्रुतिश्च सति संवे ४ भक्षमेवे विभागः स्यात् त्रिणा विभक्तता ११
प्रास्पितादेवतामोह्यातथापालीवतेग्रहे १३ तन्ना नो ह्येतत्तत्रैव त्रयसिंशदशाः १५ देवश्चानुवषट्कारे नैदायेति द्विपीत
वाक १० नाताच्छेदस्य पेमेनो नैदे नो हो न नास्ति ता १५ इति तृतीयाध्यायस्य द्वितीयः पादः वेदयर्मस्तु च तादिरूपो
श्चाथानसामव २ उभयश्रुतिभूयस्तात्प्रक्रियाविनियोगापि ४ क्रमश्च विनियोक्तात्प्राप्तमाख्याविनियोजिका ६
श्रुत्यालिङ्गस्य वाथः स्याद्वावयस्यापि वालिङ्गेत ८ वाक्यत्मकरणं वाथेऽस्याने प्रकरणेनव १० स्यात्समास्यावाध्या.

११

२

स्नात्मासवाथास्तथेरितिः १२ नहीनतावप्रकृतैर्दिवङ्गप्रतिपत्तया १४ जायत्युत्कर्षणैर्नैवोत्कर्षः सेतर्दनेमतः १५ नाथे
 प्रयोगेप्रहेत्यात्मापुत्रुष्याप्रपिष्टता १८ परावेवतसोरुष्णानैदायौपोतसामता २० इतितृतीयाध्यायस्यतृतीयः पादः
 निवीतनविधेस्माविधौतस्येप्रथानके २ पवीतनदर्शोमुपवीतेविधिर्मतः ४ यतोपवीतिनोनासौप्रोदक्तेविधिर्नत ६ वि
 धेयात्पुरिष्टतिर्दिष्टिभागोविनीतवत् ८ सूर्पातादिवतद्वत्स्याद्विधिर्नानृतमित्यप १० जभामेप्रजोरेगेनावगोरणावर्जने १२
 उदवपाभाषाहानेवसूर्पाधारणमेवव १४ जपास्त्रेतावक्तर्मोगमश्चदानेष्टिरेषव १६ दातःसैवेष्टिरुहिताकर्मोगेवमने
 यजिः १८ सायष्टवमनेकार्योनाग्रेयेसर्वदानता २० नैवस्माक्येकार्यस्यादेकस्माच्चैतदाघ्नतः २२ वतङ्गीकरयोभदाः २४
 इतितृतीयाध्यायस्यवतर्थापादः शेषकार्येववाज्यतः १ साकैकस्याप्येवतदसौत्रामण्याग्रहेषुव ३ तत्रैतत्सर्वपृष्ठापा
 तत्रैतन्नैद्रवापवे ५ सामेभदोभवसमाख्यानिमित्तकः ७ उद्गातृभदाः स्तोत्राणभदोऽवस्तुतोभवेत् ९ वषट्कारोभ-
 दाहेतहोमश्चभिषवस्तथा ११ समुच्चयोभदाणानोवषट्कार्तादितःषिवेत् १३ अनुज्ञाप्यवभदाःस्यान्त्रेणावतदिष्यते १५
 त्मेत्रसविभागःस्नात्पात्रैकोवोयहतना १७ भदापनेन्त्रीपात्रेष्टास्तिभिनीवमसोयजौ १९ ब्राह्मणादशभद्वेयः २० इतितृ-
 तीयाध्यायस्येवमपादः प्रकृतौपर्य्यतादिव १ सासदृशत्तविकृतौनित्यनैमित्तिकंजयेत् इकामेतर्यौषोथकवायनैनेष्टार्थ
 मिष्यते ५ नक्रतागेतदगमंगामिस्रार्थानेष्ट्योमष्टयोमता ७ यशुसामानविध्यतसमानोदारुयोविधिः ९ ग्रहयर्मा

उं.
३

असर्वार्थीरशनायुषयोस्तथा ॥ ग्रस्तेगमश्चदाभ्यार्थेविक्रिण्यायानियमके ॥ १३ स्विभिः सोमविकृतिः साम्येप्र-
तिनियौवियेः १५ यजीकेष्वेवमेवसेस्यानोनसमोविधिः १६ इतिहृतीयाध्यायषष्ठपादः अगोर्गोर्वाहिरादिः फल-
र्थेवयनादिव २ सोगार्थावैधेदिकीवेदिरभिमर्शमनूतथा ४ सोमोर्गोदक्षिणादीन्वावेष्टयोगताः नव ६ विद्वानेदेशय-
रेदक्षिणोचत्सवर्तिजः ८ भित्रास्यसेववरणौश्चमससाधयेवस्तथा ९ वद्भ्रतेपिनानातत्रापिदशतेमताः १२ कतिग-
म्यः शमितानाम्यउपगाश्चतथामतः १४ सोमविकृष्यन्त्रयः स्यः सद्यदशवर्तिजः १६ नियतादक्षिणाभिस्तेसामो-
समदशोमतः १८ समानविधितातिनासमाख्यापेनियामिका २ तद्वायश्चविशेषेणप्रशस्ताकविदेवत २२ वमसेधये-
वाथोनसमाख्यात्याचोदकावरा २४ इतिहृतीयाध्यायसप्तमः पादः परिक्रपस्वामिकर्मवचनात्सकृत्विजे २ पुमेस्का-
रायाजमानाववनादतिजामपि ४ तपश्चयाजमानेसाहवनातिजामपि ६ सर्वर्तिजोहेममालाघार्तिज्येनगुणात्फलेप्र-
त्यगाशीर्मनुर्पेष्टस्त्रीस्वातस्त्रभयोर्पेन १० हयववायः कृषीश्चहेहासाध्वर्पवाणिनः १२ विरोधेकरणेहोताप्रेषाप्रेषार्थक-
मेभित् १४ प्रेषिताध्वेर्त्रस्याकरयोत्वाभिमेगले १६ असंतायाद्यार्तिजेतव्यपदेशेवतद्भवेत् १८ वर्हियेर्मोर्गागिनोः-
स्यात्नयपावटवर्हिषः २० पवित्रविधृतीतद्व्यकलेप्रकृतग्रहः २२ काम्येप्रथानेतपोपुष्टेनोर्गोनवनीतपुक २४ अस-
त्वाकालेप्येगेतत्ससापोपशवसह २६ तरसेसवनीयेगे २७ इतिहृतीयाध्यायस्याष्टमः पादः अधिकरणसंख्या १५ १४ २ २२

२०। १० २४ २० योगः १५५ सर्वसंख्येको २८५ इति तृतीयाध्यायः तर्पाध्यायप्रतिश्रवः लक्षणं पुरुषार्थस्य विधेयं न
 फले मते श्कास्यो गुणो न कृत्यर्थः प्रमर्थे दविणार्जनं ५ यत्तदा सो नीक्षणदौ प्रदेये स्यादि नोपजौ ७ अकंते तपागो गेलिग
 मयेव मिष्यते ८ अश्वे माश्रयिषास्ति साम्यं वैषम्यमर्थग ११ वाजिनो येन दध्यादि पदकर्मो प्रयोजके १२ अथाभिधानकर्मैव
 शकलोहितकमेव १५ आग्नेपादेः विष्टककुचहविष्णुद्वारणेतथा १७ प्रयाजयोरप्यभूतेनानुयाजो गमेव तत् १८ अष्टतेव
 चतुष्टे २० इति चतुर्थीध्यायस्य प्रथमपादः सर्वेयमदिगादिन १ शवीशस्त्राणस्त्रानदिग्वादो मूलवाको प्रमेवमा ३ हरतौ प्र
 तिपायासा प्राणीतानि नयेतथा ५ देउदाने त्वर्थकर्म विषायाया सतेतन ७ प्रतिपाये सोमलिसे कालादौ नियमो विधिः ८
 दये गुणश्रुतिश्चैवे संस्कारेव तथैव नः ११ यागस्य लक्षणं प्रोक्तं होमलक्षणमेव १२ दानलक्षणमप्यत्र प्रयोगो याग होमयोः १५
 दयदेवान्वयो यागो होमश्चासेवनाधिकः १७ आतिथ्यादौ वहिरेके १८ इति चतुर्थीध्यायस्य द्वितीयः पादः इत्यादौ न फलार्थता १
 कानैमितिके नियेह व्यादिह भयार्थता ३ यथोक्तं तत्कृत्यर्थं फले विषयजितोस्तिव ५ तत्र नेकं तेकमेव त्रापित्वं गेयव नः ७
 फले रात्रि फले रात्रि धर्मवादान्तरावर्गस्त फले श्रुते ८ दर्शोदिसर्वकामार्थं प्रयोगो को न तन्मत ११ यथायासुभिमिकमपि हह
 स्यति सर्वगताः १२ सर्वमर्थः पौर्णमास्यो गकालः सादानिमाहते १५ दर्शोतरः सोमया मोजाते सौ पुत्रस्य तता १७ जा
 तकर्मोतरे सेहिर्नाशौ चेसास्वकालगा १८ हहस्यति हिंसावोपेवे २० इति चतुर्थीध्यायस्य तृतीयः पादः यजसूये यजेः फले

१५

२

ॐ.
४

विदेवनादितस्यो गे सोम्ये तोयसदेगता ३ आमनाः सोमग्रहणं गे नित्यं पवदधिग्रहः ५ वैश्वानरो निति ते स्यात्स्य ही नैमित्तिकी
वितिः ७ पितृ यतो न दर्शो गे स्यो ग इशनायरा ८ विरुः पत्नं वंजना गे स्याददर्शो काल पुजो फले ११ जौ तिस्रे मे सोमय
जे १२ इति वतर्था ध्यायस्य वतर्थाः पादः अधिकरण संख्या २ १८ २ २२ योग ७० सर्वे सौ चैका ३५ ५ इति वतर्था ध्यायः
क्रमः श्रुत्यातिपस्यते १ क्रमो वैयः पौ वमिनाः सत्रे दीक्षा क्रम श्रुतेः २ या काग्रि होत्रयो रथो त्रिय तो नता मानतः ५ पाठ
क्रमा क्रमस्य पियस्य दौ प्रवृत्तितः ७ स्यात्तात्स्य कय शुष क्रमश्चेतरयो मतः ८ साय क्रमातरे गानो पाठो माय क्रमा
यले ११ विधि पाठान्ते त्रपाठः क्रमान्मो व्याचोदकः १२ शतरादि श्रुतौ तु वउक्तर्षे वतदादिता १५ तदेतस्याप क
र्षः स्यात्सौ विकाः प्रोक्षनायन १७ सपेक्षता कर्षः स्यादेव प्रा संगिके मतः १८ अष्टवैव सपवेष्टो ग्रि होत्रोक्तर्षा नव २१
षोडशपक्तर्षे कचोक्त्य २ इति पंचमा ध्यायस्या प्रथमः पादः पदार्थो न समीयते १ काग्र न समय श्रोको सुष्टो दौ सव
वर्णितः ३ वतः विदित हो मे सोम्य नैवै जनादिषु ५ यद्यवते साजात्या त्रानी चै जेषु चाप्यये ७ शुषदा ज्ये पात्र मेद
आगे ते तत निवेशने ८ देवनाय पक्त्ये तदीक्षा सा विव्रतः परा ११ ततो दीक्षित संस्काराः १२ इति पंचमा ध्यायस्या द्वि
तीयः पादः सोत्याप सविनै कशः १ तत्र स स्वातहृदिः स्यात्त्रो ते ध्याया निवेश्यते ३ मुं गे हवौ तयप सिहाय अदिषु सा
मस ५ ग्रहै पकं तसो मा शो वित्रि पाद्योस्त नोततः ७ लालेष्टुणा ते देते वाग्रि होत्रो दितः परा ८ कते ते तग्रि विदमा

४

३ स्मृते दीक्षितस्यते ॥ पाठः क्रमः कृतानां प्रिष्टोमविकृतिः परा ७२ सायसर्वानसंस्पेवैकस्तोमप्रहो नव १५
 इति पंचमाध्यायस्य तृतीयः पादः अर्थोभ्यां पाठवायः प्रहृतेर्मखितस्तथा २ विकल्पस्तोमप्रवृत्ते सोपिवर्णत्रयस्य च
 सोमेय्यतदिच्छाधः सत्राज्योक्त्यर्थे असोमतः ६ सचस्कालाकविकृतिः सोमार्थे दोहवैकृते ८ दर्शोभ्योस्तोमविकृतिः
 इति पंचमाध्यायस्य चतुर्थः पादः अधिकरणसंख्या २२२१५ ॥ योगः ५८ सर्वसंख्यका ४ ॥ १३ इति पंचमाध्यायः
 स्वार्गः सार्थो न सायनेतिर्यगादेर्नाधिकारः स्यात्सिषाअथधिक्रियाइदपत्याअसहेवा सोनाधानेपेदपस्यसा ५ पा
 वडकैः स्रियाः सेपमयशदेवसामता ७ प्रतीकारेइववतोयोगाभाववस्तथा ६ नागाभावाप्रतीकारे नित्येसाग्रेरधि
 क्रिया ॥ आर्येपवरणात्सास्याइयकारस्यवाहितौ १२ स्यापतेअनिषादस्य १४ इतिषष्ठाध्यायस्यप्रथमः पादः सत्रे
 तत्पेकमेवव १ विवक्षिताकृतसंख्याप्रारब्धस्यसमायते ३ लौकिकेनैव नियमः कलेजप्रतिषेधने ५ नियमानुपनी
 तस्येनाशात्साः कालतिहासेन ७ जीवनेजीवनेकर्महोमप्रतिभेदने ८१ १० एवंगुर्वेनगत्याहोसोमादेश्याप्यनि
 सता ११ इतिषष्ठाध्यायस्यद्वितीयः पादः अशत्सोतंगदानेस्याक्ताम्येतन्नतदिष्यते २ कर्माभेदोइवभेदेइवादेः प्र
 तिनिध्ययः ४ नदेवतादेवतादेः समतः प्रतिषिद्धस्यनापिसः ५ त्वामिनोतप्रतिनिधिः सत्रेसचमृतस्यत ८ आ
 नीतोसौनचावामीफलिसंस्कारभाक्तसः ९ सदग्रेवप्रतिनिधिर्यवान्वीत्यपक्रम ११ सूतीकअनिधिर्नासौप्र

ॐ.
५

तिनियेयतः १४ सूजीकसदगशासेनीवारेसुत्यमेववेत् १५ संस्कारेषकृतेष्वेवप्रयोजनकृतौनत १६ संस्कारयोग्यमत्येस्यात्रत
कार्यासंमतया २० शेषकार्याक्षयेमल्ये २१ इतिषष्ठाध्यायस्यतृतीयः पादः नाशेवतस्यवाज्यतः १ एवंशेषावतनाशसर्वेभ
क्षासात्रेमाभिस्तथर्विजाउहोहोमः किंवित्कसभेदेसर्वक्षाणानिमित्तत ५ उभयातेविवक्षासाहोमाभिषवयोर्नसा ७
अग्निद्वितविवक्षासाहोमविरातोक्तियाविधिः ११ १२ सावक्रियासार्देशो गेसत्तागेवविश्वजित् ११ वत्सकालेव्रतेवस्याद
सात्राप्येयमेभवेत् १३ प्रतिपाद्यास्तौशाखा १४ इतिषष्ठाध्यायस्यवतर्थाः पादः भुदयेवनकर्मभित् २ देवातापन
पस्यानेनिवायश्चाविवक्षितः ३ अविवक्षातेउलानोत्तर्प्यमर्थनिहप्रके ५ असात्राप्येयीमिष्टिरकीतेपिवविश्व
जित् ७ दक्षाविकल्पः प्रकृतौद्वादशाद्वादशाहके १ गवदोक्षापुरामाध्यादीक्षितोवथावधि ११ प्रतिहोमस्तत्र
नास्तौस्तुत्कर्षे - निहोत्रक १३ प्रतिहोमश्चनोतत्रप्रकृतौसायमादितः १५ षोडशितिशातरादिभिन्नेहोमोनसर्व
गः १६ व्यापन्नमार्याभोज्यस्यसर्वेदेनिमित्तता १५ यौगवर्धेविकल्पः स्याकमेष्टवत्तथ्यते २१ योहात्रेसर्वयनेक
त्साहतिरहर्गयो २३ इतिषष्ठाध्यायस्येवमः पादः सत्रेकुपुस्तल्यकल्पाः कुलापेनतथाभवेत् २१ ५२ ५ सत्रेधिकारी
विप्रः स्याद्वैश्यामित्रश्चतत्समः ४ आयात्रयिक्ततिः सत्रेपात्राण्यनानितवर्दवैश्यस्यैवनयश्चादि ७ इतिषष्ठाध्याय
स्यषष्ठपादः सर्वस्वेजनकादित १ देयाभर्मउलेनापिनदेयः केसरीतथा ३ उपार्जोपिनदेयेवथर्मदासस्तथेवव ५

५

क्रीतादेर्देवपवस्यादानकपालवयद्भवेत् ७ ददिणार्थेवसर्वस्यातच्चविश्वजिदेतरे ॥ भूयस्तान्त्रवाप्येतसवेवप्राकृताधिके ॥
 सेव्यायाचापरिमितेसहस्राधिकमेवतत् १३ पाषपाकेविधितीस्त्रिसर्वेसोविधौतसः १५ सहस्रवत्सरेपुंसा १६ इतिष
 षाध्यायसप्तमःपादः चतुर्होत्रातलौकिको १ होमानैवक्रतोरैगलौकिकेचोपनीतिगाः ३ स्वपतीष्टिस्तथैवस्यादव
 कीर्णिसुस्तथा ५ देवेषुकेमुदगयेपित्रेकृष्येपराणां ७ नित्योप्राश्चात्रमोसोमेदेवप्रवेवतादिव १॥३३ अनित्येजर
 णाभावेमेत्रश्चामनियामकः १॥ इतिषष्टाध्यायस्याष्टमःपादः अधिकरणसेव्या १४ ११ २१ १४ २३ ७६ ११ योगः १७
 सर्वसेव्येसं ५ ३० इतिषष्टाध्यायः पारिस्त्वानथर्माःसर्ववनातिदेशजैरपातेवसेवरेषेवैवैदोप्रेककपालयोः ४ द्वितीय
 पर्वतच्छदे ५ इतिसप्तमाध्यायस्यप्रथमःपादः गीतिःसायतनप्रता १ इतिसप्तमाध्यायस्यद्वितीयःपादः नामाति
 देशकेवाथप्रायणीयपदेनत २ सर्वमृष्टेतिदेशःस्यात्पावभृथकर्मभित् इत्येनपुरोप्रशेवैष्यवादिननामवत् ६ निर्मेथे
 नातिदेशःसाहयोःप्राणयनोतर ८ तत्सर्वेणोर्मध्यमयोःसरसामादेशक १ वासोनसोर्नक्रियोगेस्तोत्रेप्रिलौकिकोमतः १२
 स्तुतिस्तृपशयोश्रयःसृष्टेःसायनलक्षणा १४ इतिसप्तमाध्यायस्यतृतीयःपादः लिगातिदेशःसौर्यादौविध्यैतौवैदिक
 स्तसः २१ ३५ वोदकाहलवत्राया ३ इतिसप्तमाध्यायस्यचतुर्थःपादः अधिकरणसेव्या ५ ११ १४ २ योगः २३ सर्वसे
 व्येका ५५ ३ इतिसप्तमाध्यायः षष्टामार्यस्यप्रतिश्रुतिः १ एकस्मिन्नेकविध्येतोयस्यलिगेवतस्यसः ३ दष्टेःसोमेनाति

ॐ.
६

देशोदशादिहिसौमतः ५ सोमोवोमापश्येः स्यादैतावात्यपक्षप्रयये ७ सौमोदेकादशिनोस्योतस्याः पञ्चगणेषुमः ८ अथ
कृवोदितेसोमाद्वादशाहदहर्गणे ११ गयानदादिसत्रेषुनिकाषाचात्यरेषुमः १२ फलादेर्नादेशः साकलार्थस्यगणस्यव १५
सौर्येमेवस्यवस्याततस्याप्रेपावबोदकः १७ देवतातोवलिहविः कृष्णालेवरुधर्मता १८ आज्यान्मधुदकेवासौ २० इत्यष्टमा
ध्यायस्यप्रथमः पादः पयेसोवाग्निनेवसः १ यशोसात्राण्यतस्यासौतत्रापिययसोमतः ३१ ५५ आमिदायोययसोसोस
त्राहीनेषुतादशात ५ कौरुपायिनसत्रते ६ इत्यष्टमाध्यायस्यद्वितीयः पादः स्थानसाम्यात्रबोदकः १ त्रिहत्साम्यात्रातिदे
शः ठाउदेपुगणततः इहाततः इहाशाहाकृतोक्थेसप्राकृतोक्थ्याचतत्रसः ५ गायत्रीवर्णलोपात्र ६ इत्यष्टमाध्याय
स्यतृतीयः पादः दर्विहोमेवनामता १ नामैतदैदिकानामथत्रस्याद्धोमनामतः ३ नातिदेशोदर्विहोमेवसोववनतः कवि
त ५ इत्यष्टमाध्यायस्यचतुर्थः पादः अधिकरणसेत्वा २० ६ ५ योगः ३० सर्वसेत्वेक ५१० इत्यष्टमाध्यायः
सप्तमाध्यायस्यरणोद्गीहितायविवादित २ पञ्चपतनियसोवासंनियानिषुवात्रस ४ निमित्तोक्तापूर्वपस्यसेनिया
तिदुवावातथा ६ वावयोश्वशेठितेदोक्षणीयोगतासरे ८ लैतेकेश्वशेठितेदेवताविग्रहादिना ११ १५ औतंगेश्वशे
षतस्योपुतेपदार्थगे १२ वाग्यमोदर्शगस्तदत्राग्रिधर्मः प्रतीष्टके १४ पन्नीयजेततायेनत्रिरभ्यासक्रवानव १६ प्रा
रंभाणीयानावृत्तिः सवित्रादेरन्तहने १८ निर्वापयोत्रेगृहः स्यात्ररसेथामशहगः २० नयत्तपतिशवेसोयजमानपदेतसः २२ ६

नसाद्विवदायः सोडेकपमनौतथा २४ मेष्वापधिगुवायः स्याद्विगवायस्त्रिगवायदायत् २५ उगपदेप्रगोणस्यात् २७
इतिनवमाध्यायस्यप्रथमः पादः गीतेः सामादिरूपताशुरुप्रेथोननित्यः सत्तामसंस्कारकर्मव ३ प्रत्यवेवसमाप्तेतत्समा
रुबुतदिष्यते ५ रुदः स्याउत्तराशद्वैशेषिकंविषमासुत ७ स्तोभोष्टसाम्प्रकार्यः स्यायौधाजपसुविषुवस्थावाश्याः
योगवेप्येदागवेवैदेषु साहुवे ११ गीतिभेदविकल्पः स्यावटवेत्यादिकासुतिः १३ प्रगीतोयेसहसेतियज्ञमेवेषुतानता १५
उत्तरादिसामोहस्तत्रस्तेभातिदेशने १७ स्तोभाधिकंविवाणवमल्पदात्कार्यकारिता १९ अभावविधिनातद्विकारेणव
सामता २१ सशब्दादपिसात्रेयासानिषेथानवादातः २३ परियौष्यथर्माः स्युः प्रणीताथर्मवकृते २५ एष्टसाम्प्रकारेगभेद
एकस्वादौतद्विकल्पेने २७ द्विसाम्प्रकारेगभेदः स्यात्पार्वणानतिदेशनम् २९ व्यवस्थाक्तापार्वणयोः प्रयाजाअर्थकर्म
इतिनवमाध्यायस्यद्वितीयः पादः व्रीह्यादिमेत्रन्नुह्यः स्यात्पुडरीकेवदर्भवाचन २ लोकेश्यस्येष्टोदोषः बुद्धौयाशम १५
द्विवत् ४ बहुपाशार्थः प्रकृतौनोह्यः पल्पेकवात्मनुः ६ विकृतावप्यसौनोह्यो नोह्यो कप्यादावधिगुस्तथा ८ वत्तद्व्यप्र
तिनियौष्येगाहहानित्यता १० सैसर्गिष्यधिगोनोह्योभ्यसेतत्रैकयेतिव १२ देवतातात्मेयपतिर्वद्भ्यैकपस्यनोह्यता १४
देवताभेदन्नुहः स्यात् १५ इतिनवमा १६ अध्यायस्यतृतीयः पादः समासोह्यवेकिषुः १ वत्तविशदगप्यस्यसमासोपिविकल्प
तः ३ अपिगोववयोहकंप्रशसावप्रशस्तता ५ श्रेयनादौवपिसाकल्पेज्योतिष्मत्प्रतिसेकिया ७ नेष्टिगतश्रीधार्पेयौनेष्टि

जो.
७

वीवादिमेविका ॥ पयःप्रदेयेनादितेः शुदयोद्यौप्रदेययता २२ पञ्चकामेद्यौतनेवेग्रहेषुअणोतथा १३ पागःपरखत्से
 शानैषाज्यशेषववस्यपि १५ इतिनवमाध्यायस्यचतुर्थःपादः अधिकरणसंख्या २७ ३१।१५।५ योगः ८८ सर्वसंख्ये
 को ६० ८ इतिनवमाध्यायस्यसप्तम्यध्यायोविहृतोक्तुष्यवथातगः २। उरुक्रमस्तनावाहः सोमेष्ट्यारेभवाराणे ४
 राजसूयेष्टिष्येवमारंभेष्टेनवात्मनिर्देशपारुतिर्नसाद्यस्केतत्रस्यापवाहतिर्नव४ स्वाहारः सत्रियातीनाज्यभागोऽग्निदे
 वतः १०। १० इनेवेपशुपुगोडाशः सौर्येवरुरिहौदनः १२ सौर्येवाथः कपालानोपेष्वाणादिवायते १४ इतिदशमाध्या
 यस्यप्रथमःपादःयाकःस्यात्कृष्णालवैरो नौयस्तारामिथारणे २ भक्षस्तत्रसारेत्रैकयेतितसरुतगी ४ भक्ष्याःसर्वत्र
 ह्मणाःसकालास्तेतसेमाताः ६ वादेशोनवतर्द्धाननतर्थादादिणार्तिनाभक्षास्तप्रतिपत्तयोः सत्रेवकृष्णवायन १० द
 क्षिणायाश्चवायोत्रोदवसानेयजःफले १२ तत्राधिकारः प्रत्येकंवेत्सहस्रतदर्विजः १४ कृतिजौनैवकामेद्यौदेष्योऽतिउ
 मतोमतः १६ सत्रेसूतोनाधिकारीतथातेपिनदीक्षितः १८ जयप्रवपनेवाथेऽशक्रान्तारेभणारिन २० गुणकामास्तवा
 ध्याःस्यःसुक्तवाकफलानिव २२ वाध्यास्यहोतृकायाश्चसर्वस्वारः समाप्यते २४ सूतेस्त्रियत्रवक्तृमीपुशशीस्तत्रजीव
 ति २६ सत्रेदानमदष्टार्यनिर्वायोनिगुणोपिव २८।२८। सूष्टेलोयोतसेत्यायायेत्वादावजवायनेऽश्वेतायेनाजवायः
 स्यादप्रेहाअपितेडलाः ३२ लुमांर्यनस्वलेवाल्यामलनेर्यमवेदिह ३४ पेषणोधमंवनये ३५ इतिदशमाध्यायस्यदि

तीयः पादः पञ्चादौ वा दकस्ति २ पराधारे मेरुविधिर्नो रादौ विधाविधिः इहीत्ता मेरेयवा यो ग्रीष्मनिश्चतपषव ५ वासो
 वत्से प्रावाथास्तत्रात्वादाये धर्मता ७ वत्सेयास्यवाथः स्यात्पाकवाथश्च वाससि ६ उभयोरभिधारस्य स्याद्वादशतेरावा ११ वि
 भजेदक्षिणादेयो सविभागो समो मतः १३ येन गर्गो वाधिका स्यादेकायेवेति येन वत् १५ त्रिवत्सो येन मेव स्यात्वाकाशौ
 भागवाधकौ १७ प्रपावाश्चेकृत्स्ववाथः स्यात्सोमवमसेपिव १९ वाक्येको भागवाथो स्याच्च नृपुंके यदोनसः २१। २८८ इति
 दशमाध्यायस्य तृतीयः पादः उपहोमे नैना रिष्टावाध्यास्ति ह शौरैः कुशाः २१ यद्यौषात्मेरुमौ शुक्लादेर्न ग्रहोतरे ४ प्राजाय
 तैः कृतयशश्चानुपास्तौ जास्तयामनैः ६ यलीभिर्गानकर्तृर्तिद्रुवनीते वलोः ८ वाथेन वासस्तार्थेया प्राकृतस्तुतेः १०
 कौत्सेन प्राकृते वाथे तत्रापि समसेत्येकं १२ स्तोमहृद्दौ नवाथः स्यात्वाथावाचौ न सर्वगौ १४ विधिशाहो देवतायो विह
 तावपित तथा १६ सगणायोगाणस्यापि वयन्वादेव तानव १८० तैस्तेवानुयेथवावभृथेष्टकृद्गणः २० तल्लोपस्तप्र
 योगेवानुयाजौ तस्तसंस्क्रिया २१ याज्यानुवाक्येवेवे स्यान्मनोताग्रेरन्तर्हमे २४ षडाज्यके २८ इति दशमाध्यायस्य चतुर्थः
 पादः लोयोत्सस्यैव विहृता वैत्रिकत्वे तपोः २ एकस्यामृविधुर्गाने दशाहो मथ्यगो गणे ४१ विकल्पोऽर्ध्वसेत्यासुस्तोमे
 सागमोधिके ६ यवमाने वायकृवासा मिथेनीषु वागमः ८ षोडशी प्रकृतावेव तृतीयसेवने सद १० सवाग्रपणतो ग्राह्यः
 सबसस्ततः शसकः १२ द्विसत्रे गिरसो नितः सोमेयपिमतो नरे १४ चतुर्थ्यवीष्मात्पाहीने विषुवाग्रपणाग्रता १६ जगत्सा

ॐ.
८

मावविषुवान्दपेसामासकर्मयुक्त १८ समैद्रवायवस्थानेयथाकामेनदशता २० काम्याशुक्राग्रतापानसातथागग्रहाश्र
या २१ सादनेवापितनैवप्रदानेतत्रतैवहि २४ नितितेग्रतीकाशुक्राश्रवनेगरुपृच्छइष्यते २६ सतीकावतिःस्वस्था
नाच्छेदोत्पस्थानतामनौ २८ इतिदशमाध्यायस्यपंचमःपादः त्वेस्तोत्रोगमानिकातार्थः सर्वगन्वयः १ पृष्टेसाम्नो
विभज्योक्तिस्तथैकादशितेषपि ४ विषयजित्सर्वपृष्टेसावेहपृष्टपृष्टवच ६ तद्वत्तत्त्वोत्तवर्षीयपृष्टेससवगेउभे ८२४
षट्होतेमधशनेसकृतस्वउद्देशुतः १० पुनःपुनर्यवापेतसत्रेमधशनेभवेत् ११ नाहरमन्मानसेस्याद्ब्रह्मनोसचक
हेता १४ वायस्तत्रतिजामिष्टःसत्रलक्षणमेवव १६ अहीनलक्षणंचैकापौंडरीकस्पदक्षणा १८ विभाज्यप्रत्यहं
नेपापात्सेत्येमनोत्रतः २० मानाहतीवाससास्तोहर्गणेवाससोभिदा २२ कालेसाताहतेःकार्यो २३ इतिदश
हमैद्रवायस्यषष्टः पादहज्ज्यादियशोरुचिः १ तच्चैकादशासेषोत्पातदमैःस्विष्टकृत्रिभिः ३ अष्टप्येगभक्ष
वापोवतिष्ठुरपिबाधक ५ शमभक्षप्रशास्तःस्याद्भागस्तस्यैकपृष्टव ७ प्रतिप्रस्थातनौभदौपूर्वतेप्राकृतपुतौ ९
तत्रापिपावडकृष्णातिवहृक्षेष्टरूपंरुत् ११ शविशोतादिनेसंस्थात्तोततासर्वीतोभवेत् १२ सस्यप्रवाउपसदावभ
षश्चतथैवतः १५ वैकाल्यैकैकनियमश्चात्पाम्नानाचवाधते १७ २१२ समुच्चयोपययोर्नपुल्लवीद्वविकल्पन १९
येवावतःपपुःसर्वी २० इतिदशमाध्यायस्यसमःपादाः तार्थेयेपर्युदासेता १ नतौपशावितितसानसौम्यइतित

८

स्तुतिः ३ विकल्पः षोडशिकोजविलादेर्विधिर्नव ५ होमामिधारणेनित्येष्टग्राथयेवसामयत् ७ दीक्षितेयर्षुदासाःस्य
 निषेधादितिकेचन ६ वायोविशेषात्सामास्यस्योपसेहारवर्णने ११ स्वाहाकारः सर्वहोमेग्यतिद्यातिदेशान् १२ वहविश्व
 त् रवचेत्तोपाशुयाजेपितृवेत् १५ प्रागोवसोमानैदाग्रौश्रौवेवोपोशुयाजक १७ देवतानियतात्रपौर्णमास्यांतेथैवव १८
 आग्नेयमात्रेपिसव २० इतिदशमाध्यायस्याष्टमः पादः ॥ अधिकरणसेत्वा १४ ३५ २१ २८ २८ २३ २१ योगः १८ ६ सर्वसेत्वे
 । को ८ ६ ७६ तितदशमाध्यायप्रकृतील्लोकलेसह १२१ ८ एकोयकाराण्यमानितेघोवस्यात्समञ्चयः ३ कास्याभ्यासः प्र
 तिफलमवचातःसत्रव ५ सर्वोषयेतससक्तत्रेगाहताफलेवह ७ कपिंजलेषुत्रितेस्यादतरादोहतेनतत् ६ कास्मोघे
 कौगनेत्रोवातःसौम्याग्नेययोर्नतत् ११ इत्येकादशाध्यायस्यप्रथमः पादः कालाचैकंप्राकृतेष्वरेणोपचतदेगिभिः २ प्रति
 त्रिकेतेगभेदोधरफल्पापितदिथा ४ वसाहोमकोपशुशुकालभेदेविदामतार्दयेतेष्टयाद्रतिस्तदत्सोगोश्चवभूयोम
 तः ८ विहारणरेगाहतिःकर्तृतेत्रेतयोर्मतो ११ आपराधिकभेदोत्रव्रह्मसाम्निनकर्मभित् १२ स्यात्सेवशरदीयेसा
 सहसोमक्रयैगभित् १४ तद्ययागार्थकर्मैष्टेतिपुसेतननिर्वपिः १६ इत्येकादशाध्यायस्याद्वितीयः पादः त्रैगोनि
 नोःकालभेदोगतेष्व्याथानतेत्रता २ सोमोगयस्यैवयेतत्रसैरकारतंत्राता ४ स्पैकैसहूजेतंत्रेविषाणयाग्रह
 र्गणे ६ ३२६ नानावीजेवारिविसर्गेपशुकालेसनात्रवेतसोगोतेतिविमोकोहर्गणेकोपसत्सूया १ सूत्रस्ययाया

ॐ.
५

नवाकौवसृदिदेशाभिदामि १२ आतात्पात्रधृतिस्त्रिष्टायवमानेष्टितस्तसा १४ कृत्स्वसोमोर्ध्वः पशवः सक्तवाकैर्दडत्कृषिः १६
श्वेकादशाध्यायस्यतृतीयः पादः ११ कर्तृर्दक्षिणयाभेदो राजसूयेततंतता २ नावेष्टावेकतेत्रतेनसेष्टिप्रगुणात्फले ४
द्वादशाहः षट्हः सात्सल्याकालदेगभित्तिहर्दस्रव्याणाहः श्रुतेत्रेकुंभ्यादेश्वयशुधिदे ८ नानादेवेष्ट्येवसाहसाभे
देष्ट्यभिन्नता १० जातिभेदेष्ट्योस्तद्विद्वेष्टिषुकपालमित् ५२ अवथातेसक्तन्मंत्रो नानावीजेषुतद्विदा १४ प्रतिमाष्टि
सनिर्वापेवेदेष्टिः प्रोक्षणेसक्तत् १६ सक्तकक्षोसक्तन्मंत्रः वसादावेवमेववा १८ प्रपाणोगेसक्तस्नहतेतेनोपरवेष्टसः २१
कालभेदेष्टिगावेव २२ तकादशाध्यायस्यचतुर्थः पादः अधिकरणसेष्ट्या ११ १६ २१ योगः ६४ सेष्टिवपे ५ २१ इत्ये
कादशाध्यायः वित्रायोमित्रकर्मता १ यष्टेगानिप्रसेज्येतेपुरोडाशेतसत्रतर्दैक्षादौमवेसवदिश्वयात्राणिप्रसजेति
न ५ शाभिन्नोनपुरोडाशेनाम्नायाकोपराग्रिगः ७ हविर्यानेननिर्वापेदीक्षार्याजागरः पृथक् ६ विहारयोर्जमेत्रे
ष्ट्येसोमेग्यात्रादितिर्नच १५ तथावुतोपापनेवदीक्षाध्यादितिर्नच १२ पलीसत्रहतेनैवसोमेनैवेष्टिकेत्रतम् १५
षष्टभक्षाष्टयक्तस्यः सोमोगेदक्षिणानव १० कत्तिकभक्षारैतेष्टिकाः स्रुतौतर्वरणमेवव १६ वहिरैवयेतदेगेवदेशभेदेशभे
देभिदामतोः २१ नाहहृतिमक्तनैवे २२ इतिद्वादशाध्यायस्यप्रथमः पादः त्रिदायाकायसापने १ नित्यः पशुपुरोडाशोह
विष्टुवेत्यष्टोसक्तत् ३ सोम्यादावपिसानैवनिशीष्टिश्चप्रसेगिनी ५ आरेभणीयाविकृतौभयोसः स्यः सयर्मकाः ७ स्रुवोत्

१०
 धर्मके साम्ये गीतौ रगितादृशं ॥ परिधिर्दृश्यमोरयादिरोये पौष्पवायने ॥ २५२ सवने पञ्चजेभिते विक्रतेः प्रकृतिप्र
 ति ॥ बहिस्रनेताग्रपणे सर्वेषां ते त्रितेहेच ॥ २५ इति द्वादशाध्यायस्य द्वितीयः पादः वत्सतवाहतावयौ वदसुः सप्रसेगिता २
 सर्वसूधादिवायेव व्रीहिविकल्पने ॥ दोषो प्रायश्चित्तयोश्च दोषाभावे समुच्चयः ६ कर्मण्यधर्मकामेनात्राद्याणावरतो
 नते ८ तत्रोत्पन्नः स्तत्सुरेणो मे ज्ञाते कर्मवारभेत् १० सैततो वचसो र्योरो दोततो थारकर्मव १२ विकल्पाः करणमेत्राः से
 व्यापुक्तसमुच्चयः १७ ब्राह्मणे विहिते षेष् क्रियमाणानवादिषु १८ इति द्वादशाध्यायस्य तृतीयः पादः जायो शोरादिषु व
 सो नवावपायाज्ययोश्च सः २ कर्पणेषु वसत्याप्यः पञ्चसेवगुदेषु च ५ नाग्याधेयैर्दिणसु जाचनीषु समुच्चयः ६ इत्यादि
 द्यः काम्यवाय्यः काम्यो नाहवनीयः ८ नास्याधातादेकर्मरयात् रगतश्रीधारणेन च १० पष्ठैकस्त्यपरार्थानि सत्रादौ सचक
 श्रत १२ २५० सत्रेष्टहपतिः सस्यात्स्वाम्यर्थे सर्वकर्तृता १५ श्रुतिर्न्येवलिसेस्कारादिप्राणमेव तत्र नः १६ २५ ५॥ इति द्वादशा
 ध्यायस्य चतुर्थः पादः अधिकरणसेत्या २२ १५ १६ योग ६५ सर्वसेत्येकं १०० इति द्वादशाध्यायः श्रावार्थैरधिकरणा
 सक्रानि सहस्रसेत्यानि तत्सिद्धाताम्योदेस्तत्सेत्येकं दः शोकरो वधात् १ इदं भवतमीमोसासारसेष्टहपेकजे शिवयोः पा
 दप्रातो पूजार्थं लिखिते मया २ इति मीमोसासारसेष्टहः समाप्तम् शुभम् हरिः ॥ शुभम् ॥

乙卯

۲۳۸۶

10